

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 1. heinäkuuta 2026
(OR. en, de, es, it, pt)

10669/26
PV CONS 40
AG 102
PARLNAT

EHDOTUS PÖYTÄKIRJAKSI
EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO
(Yleiset asiat)
16. kesäkuuta 2026

1. Esityslistan hyväksyminen

Neuvosto hyväksyi asiakirjassa 9939/1/26 REV 1 olevan esityslistan.

2. A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

9940/1/26 REV 1

Neuvosto hyväksyi kaikki edellä mainitussa asiakirjassa luetellut A-kohdat, mukaan lukien kaikki hyväksyttäviksi esitetyt kielitoisinnot COR- ja REV-asiakirjoista.

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

9942/26

Talous- ja rahoitusasiat

- 1. Neuvoston kanta lisätalousarvioesitykseen nro 1/2026:
vuoden 2025 ylijäämä
Hyväksyminen
Kirjeen hyväksyminen
hyväksytty Coreper II:ssa 10.6.2026**

9917/26
9916/26 + ADD 1
REV 2
FIN

Neuvosto vahvisti neuvoston kannan ja hyväksyi kirjeen. Tämä kohta käsiteltiin julkisessa istunnossa.

Neuvosto on antanut tätä kohtaa koskevan lausuman, joka on liitteessä.

Lainsäädäntökäsittelyt

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

- 3. Monivuotinen rahoituskehys (MRK) 2028–2034:
neuvottelupaketti
*Periaatekeskustelu***

10058/26

Neuvosto kävi periaatekeskustelun.

4. Monivuotinen rahoituskehys (MRK) 2028–2034

- a) **Asetus Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028–2034 (kansallisia ja alueellisia kumppanuussuunnitelmia koskeva asetus)**

9807/1/26 REV 1 +
ADD 1-3
9808/26 + COR 1

Neuvosto muodosti osittaisen yleisnäkemyksen asetuksesta Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028–2034.

Espanja, Italia, Liettua, Malta, Ruotsi, Slovakia, Tšekki ja Unkari esittivät lausumat ja Latvia, Liettua ja Viro sekä Bulgaria, Romania, Tšekki ja Unkari esittivät yhteiset lausumat, jotka ovat liitteessä.

- b) **Asetus Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta, mukaan lukien puolustusalan tutkimuksen ja innovoinnin erityisohjelma**

² 10489/26 + ADD 1
REV 1 + ADD 2
10491/26 + COR 1

Neuvosto muodosti osittaisen yleisnäkemyksen asetuksesta Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta, mukaan lukien puolustusalan tutkimuksen ja innovoinnin erityisohjelma.

Itävalta ja Slovakia esittivät lausumat ja Latvia, Liettua, Puola ja Viro sekä Bulgaria, Kroatia, Slovenia, Tšekki ja Unkari esittivät yhteiset lausumat, jotka ovat liitteessä.

- c) **Asetus Globaali Eurooppa -välineen perustamisesta**
Osittainen yleisnäkemys

10432/26 + ADD 1
10442/26

Neuvosto muodosti osittaisen yleisnäkemyksen Globaali Eurooppa -välineen perustamista koskevasta asetuksesta.

Bulgaria, Espanja ja Portugali esittivät liitteessä olevat lausumat.

5. Yksinkertaistamiseen tähtäävä koontipaketit *Tilanneselvitys*

9834/1/26 REV 1

Neuvosto pani merkille tilanneselvityksen.

6. Muut asiat

Ei muita asioita.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

7. Eurooppa-neuvoston 18–19. kesäkuuta 2026 pidettävän kokouksen valmistelu
- a) päätelmät 7875/26
Keskustelu
- b) Yhteinen julistus EU:n lainsäädäntöprioriteeteista vuonna 2026 ja ”Yhden Euroopan yhdet markkinat” -etenemissuunnitelma 10395/26
Tilannekatsaus
8. Eurooppalainen ohjausjakso 2026: horisontaalinen yhteenvetoasiakirja yhdennetyistä maakohtaisista suosituksista 9613/26
Hyväksyminen
Toimittaminen Eurooppa-neuvostolle
9. Neuvoston 18 kuukauden ohjelma 10392/26
(1. heinäkuuta 2026 – 31. joulukuuta 2027)
Hyväksyminen
- Neuvosto hyväksyi neuvoston 18 kuukauden ohjelman kaudelle 1. heinäkuuta 2026 ja 31. joulukuuta 2027 väliselle ajanjaksolle.
10. Unionin arvot – Unkari / SEU 7 artiklan 1 kohdan mukainen 12266/1/18 REV 1
perusteltu ehdotus + REV 1 COR 1
Tilannekatsaus
11. Muut asiat
- a) Laajentuminen 10558/26
Ranskan ja Saksan tiedotusasia

-
- Ensimmäinen käsittely
- Erityinen lainsäätämisyjärjestys
- Julkinen keskustelu (neuvoston työjärjestyksen 8 artiklan 3 kohta)
- Rajoitetussa kokoonpanossa käsiteltävä kohta
- Komission ehdotukseen perustuva kohta
-

Lausumat asiakirjassa 9942/26 oleviin lainsäädäntöasioita koskeviin A-kohtiin**A-kohtien****luettelon 1 kohta:**

Neuvoston kanta lisätalousarvioesitykseen nro 1/2026: vuoden 2025 ylijäämä

Hyväksyminen

Kirjeen hyväksyminen

NEUVOSTON LAUSUMA

”Neuvosto panee merkille, että komissio on vähentänyt talousarvion rahoittamista koskevan [omien varojen luokan mukaisen ja jäsenvaltiokohtaisen] laskelman yksityiskohtaisuutta ja läpinäkyvyyttä jättämällä siitä pois kansallista rahoitusosuutta koskevan laskelman.

Kunkin jäsenvaltion Euroopan unionin toimielimille tekemien siirtojen kokonaismäärää koskevien tietojen (lukuja, joita mukautetaan säännöllisesti sen vuoksi, että ne perustuvat tilastollisiin aggregaatteihin) ilmoittamatta jättäminen merkitsee poikkeamista ainakin varainhoitovuodesta 2007 sovelletuista vakiintuneista EU:n tilinpäätösstandardeista ja poistaa myös standardoidun vertailukohdan sidosryhmien osalta, mikä rajoittaa mahdollisuutta tehdä tietoon perustuva analyysi EU:n talousarvioon maksetuista rahoitusosuuksista.

Neuvosto pyytää komissiota ottamaan kansallista rahoitusosuutta koskevan laskelman uudelleen käyttöön tulevissa talousarvio- ja lisätalousarvioesityksissä.

Tämän kannan vahvistaminen lisätalousarvioesitykseen nro 1/2026 ei vaikuta tuleviin tai käynnissä oleviin lainsäädäntökäsittelyihin, joihin kansallisten rahoitusosuuksien käsite saattaa vaikuttaa.”

Monivuotinen rahoituskehys (MRK) 2028–2034

- a) Asetus Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028–2034 (kansallisia ja alueellisia kumppanuussuunnitelmia koskeva asetus)

Osittainen yleisnäkemys

B-kohta 4 a:

TŠEkin TASAVALLAN LAUSUMA

”Tšekin tasavalta katsoo, että on tärkeää muodostaa osittainen yleisnäkemys kansallisia ja alueellisia kumppanuussuunnitelmia koskevasta asetusehdotuksesta, jotta neuvottelujen seuraavissa vaiheissa voidaan edetä.

Tšekin tasavalta arvostaa puheenjohtajavaltion toimia ja kompromissitekstiin tehtyjä muutoksia. Samalla se haluaa korostaa, että tiettyjä tekstin osia ei pitäisi jättää huomiotta neuvottelujen seuraavissa vaiheissa.

Erityisesti jotkin kumppanuussuunnitelmia koskevan asetuksen osat, mukaan lukien sen liitteet, ovat luonteeltaan erittäin teknisiä, eikä niistä ole aina voitu keskustella yksityiskohtaisesti. Sen vuoksi Tšekin tasavalta luottaa siihen, että myöhemmin – joko neuvottelujen tai suunnitelman valmistelun aikana – mahdollisesti ilmenevät epäjohtonmukaisuudet korjataan asianmukaisesti lainsäädäntöprosessin myöhemmissä vaiheissa. Tämä koskee erityisesti kysymyksiä, jotka johtuvat puutteista tai osatekijöistä, joita ei ehkä ole otettu täysimääräisesti huomioon osittaiseen yleisnäkemykseen johtaneessa intensiivisessä vaiheessa.

Tämä koskee erityisesti yhteiseen maatalouspolitiikkaan (YMP) liittyviä säännöksiä. Keskustelut YMP:tä ja yhteistä markkinajärjestelyä (YMJ) koskevista alakohtaisista lainsäädäntöehdotuksista jatkuvat neuvostossa tulevalle Irlannin puheenjohtajakaudella, ja molempia tekstejä koskevan neuvoston kannan odotetaan tarkentuvan edelleen. Koska kaikkia asiaankuuluvia maataloussäännöksiä ei ole siirretty kumppanuussuunnitelmia koskevasta asetuksesta YMP- ja YMJ-asetuksiin, on erityisen tärkeää korostaa, että kumppanuussuunnitelmia koskevasta asetuksesta muodostettava osittainen yleisnäkemys ei voi vaikuttaa näitä kahta asetusta koskevaan maatalous- ja kalastusneuvoston ja sen valmisteluvelvoite työhön. On erityisen tärkeää, että tulevaisuudessa voidaan keskustella YMP:n asianmukaisesta siirtymäkaudesta.

Kaiken kaikkiaan Tšekin tasavalta on edelleen sitoutunut noudattamaan rakentavaa lähestymistapaa monivuotisesta rahoituskehyksestä ja siihen liittyvistä lainsäädäntöehdotuksista käytävissä neuvotteluissa tasapainoisen ja oikea-aikaisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi. Tässä yhteydessä ja asian käsittelyn edistämiseksi Tšekin tasavalta kannattaa osittaista yleisnäkemyistä osana laajempaa pakettia.”

UNKARIN LAUSUMA

”Unkari katsoo, että kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa koskevan asetuksen kompromissitekstissä ei oteta asianmukaisesti huomioon todellista ja käytännön riskiä siitä, että kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien hyväksymisprosessi voi viivästyttää merkittävästi yksittäisissä luvuissa suunniteltujen varojen käyttöönoton aloittamista, eikä tekstissä säädetä asianmukaisista lukukohtaisista joustomekanismeista näiden riskien käsittelemiseksi.

Näin ollen tekstillä ei varmisteta riittävästi Eurooppa-neuvoston päätelmissä asetetun tavoitteen saavuttamista eli tarvetta varmistaa, että EU:n rahoitus tavoittaa tuensaajat keskeytyksettä tammikuusta 2028 alkaen.”

ITALIAN LAUSUMA

”Italia kiittää EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiota Kyprosta sen uutterasta työstä ja hyväksyy neuvottelujen aikana saavutetun merkittävän edistymisen pohjalta asetusta koskevan osittaisen yleisnäkemyksen.

Italia on erityisen tyytyväinen yhteiselle maatalouspolitiikalle annettuun suurempaan näkyvyyteen ja useiden YMP:tä koskevien keskeisten säännösten siirtämiseen suunnitelmia koskevasta asetuksesta asiaankuuluvaan alakohtaiseen lainsäädäntöön, suunnitelmien hallinnointiin tehtyihin parannuksiin, joilla voidaan paremmin varmistaa jatkuvuus nykyisiin rakenteisiin nähden, joustavuuteen jäsenvaltioiden institutionaalisen rakenteen suhteen, yhteiselle kalastuspolitiikalle annettuun suurempaan näkyvyyteen, vaikka resurssien kohdentaminen edellyttääkin lisätoimia, yksinkertaistamisen ja täytäntöönpanon varmistamisessa saavutettuun edistymiseen säilyttäen jatkuvuus nykyiseen ohjelmasuunnitteluun nähden ja erityisten yhteisrahoitusosuuksien käyttöönottoon sisäasioiden rahastojen osalta.

Italia on tyytyväinen myös oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia koskevan ehdollisuuden osalta aikaansaatuun kompromissiin. Asiaa koskeva sääntelykehys perustuu nyt johdonmukaisempaan ja tasapainoisempaan lähestymistapaan, sen ohjenuorana ovat oikeusvarmuuden periaate ja suhteellisuusperiaate ja se perustuu jäsenvaltioiden asianmukaiseen osallistumiseen.

Nämä osatekijät merkitsevät merkittäviä parannuksia komission alkuperäiseen ehdotukseen verrattuna ja vastaavat useampia prioriteetteja, joita Italia on neuvottelujen aikana johdonmukaisesti kannattanut.

Samalla Italia haluaa toistaa varaumansa, jotka koskevat koheesiopolitiikkaan suunniteltuja riittämättömiä suojatoimia, joilla ei suojata riittävästi sen erityisluonnetta ja tavoitteita. Italia korostaa, että koheesiopolitiikka, joka on EU:n perustamissopimuksiin kirjattu keskeinen politiikan ala, edellyttää vahvempia suojatoimia ja suurempia resursseja, jotta voidaan varmistaa sen alueellinen ulottuvuus ja pitkän aikavälin ennakoitavuus.

Italia toivoo, että nämä huolenaiheet otetaan lainsäädäntöprosessin aikana huomioon.”

LIETTUAN LAUSUMA

”Kumppanuussuunnitelmia koskevan ehdotuksen osalta tähän mennessä saavutetusta edistymisestä huolimatta periaate, jonka mukaan mitään ei ole sovittu ennen kuin kaikesta on sovittu, on edelleen voimassa, ja Liettua haluaa kiinnittää huomiota useisiin tärkeisiin ratkaisematta oleviin kysymyksiin.

Kumppanuussuunnitelmia koskevan asetuksen viimeisimmässä versiossa merkittävä määrä YMP:hen liittyviä säännöksiä on esitetty sulkeissa. Sen vuoksi tämänhetkisen yhteisymmärryksen asiasisältö on edelleen rajallinen, ja tärkeät osatekijät, kuten rahoitus, EU:n kokonaisrahoitusosuus, keskeiset liitteet ja muut keskeiset säännökset, on itse asiassa lykätty käsiteltäviksi tulevilla neuvotteluilla. Osittaista yleisnäkemyä ei myöskään voida tulkita yhteisymmärrykseksi ehdotetusta monivuotisen rahoituskehityksen rakenteesta.

Tämä herättää myös laajempaa huolta YMP:n eheydestä kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien puitteissa. YMP:tä ei pitäisi nähdä pelkästään horisontaalisen suunnittelu- ja rahoitusvälineen osana. Sen erityistavoitteiden, täytäntöönpanomallin, valvontajärjestelmän ja suojatun rahoituslogiikan on pysyttävä selkeästi tunnistettavissa ja oikeudellisesti suojattuina kokonaisrakenteen puitteissa.

Lisäksi useita YMP:hen liittyviä huolenaiheita on edelleen ratkaisematta. Näitä ovat tuotosperusteisen täytäntöönpanomallin laajentaminen investointeja koskeviin YMP:n interventioihin, rahoitusosikaisujen taso, joustavuus tavoitearvojen mukauttamisessa ja elintarvikkeiden jalostuksen jättäminen YMP:n kohdennettuihin interventioihin koskevan luettelon ulkopuolelle.

Näiden ratkaisemattomien kysymysten vuoksi olemme edelleen huolissamme siitä, että YMP:n rakenteen ja täytäntöönpanokehityksen keskeisiä osatekijöitä ei ole vielä turvattu riittävällä tavalla. Sen vuoksi Liettua katsoo, että nämä huolenaiheet olisi otettava asianmukaisesti huomioon tulevilla neuvotteluilla.”

MALTAN LAUSUMA

”Malta panee merkille puheenjohtajavaltio Kyproksen huomattavat ponnistelut ja edistymisen kansallisia kumppanuussuunnitelmia koskevasta asetuksesta käytävien keskustelujen edistämisessä.

Malta on kuitenkin edelleen huolissaan siitä, että ehdotetussa täytäntöönpanokehyksessä ei nimenomaisesti säilytetä aitoa todellisiin kustannuksiin perustuvaa täytäntöönpanovaihtoehtoa tulosperusteisten ja yksinkertaistettujen kustannusmallien rinnalla.

Malta katsoo, että pääasiassa arvioituihin kustannuksiin ja välitavoitteisiin perustuva malli voi aiheuttaa merkittäviä talousarvion, hallintoon ja vastuuvollisuuteen liittyviä haasteita erityisesti silloin, kun vastuu täytäntöönpanosta ja taloudellisesta riskistä keskittyy keskustasolle. Tämä olisi otettava tarkoin huomioon pitkän aikavälin kehityksen suunnittelussa.

Sen vuoksi Malta katsoo, että tulevassa kehityksessä olisi säilytettävä mahdollisuus valita aidosti eri täytäntöönpanomallien välillä, mukaan lukien nimenomainen todellisiin kustannuksiin perustuva vaihtoehto tulosperusteisten ja yksinkertaistettujen kustannusmallien rinnalla.

Malta katsoo lisäksi, että koska vastuu täytäntöönpanosta ja taloudellisesta riskistä on jäsenvaltiolla, asetuksen mukaisten ehdollisuuksien soveltamisen – erityisesti silloin, kun ne perustuvat raportteihin, arviointeihin tai vastaaviin välineisiin, joilla voi olla taloudellisia tai täytäntöönpanoon liittyviä seurauksia – on perustuttava avoimiin, puolueettomiin ja todennettavissa oleviin kriteereihin, ja niitä on sovellettava siten, että varmistetaan oikeusvarmuus, oikeasuhteisuus, avoimuus ja yhdenvertainen kohtelu.

Malta korostaa, että periaatetta, jonka mukaan mitään ei ole sovittu ennen kuin kaikesta on sovittu, sovelletaan edelleen kaikilta osin. Malta varaa itselleen oikeuden tarkastella tätä kysymystä uudelleen asetuksesta käytävien tulevien neuvottelujen ja monivuotisesta rahoituskehyksestä käytävien laajempien keskustelujen yhteydessä.”

SLOVAKIAN TASAVALLAN LAUSUMA

”Slovakia toteaa, että kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa koskevan asetuksen käsittelyssä on edistytty, mutta tukee työn jatkamista, jotta tulevalle ohjelmakaudelle saadaan laadittua yksinkertaisemmat, realistiset ja toimivat säännöt, jotka tuovat kaiken kaikkiaan myönteisiä muutoksia alueille ja ihmisille.

Jaamme kaikkien jäsenvaltioiden yhteisen tavoitteen siitä, kansalliset ja alueelliset kumppanuussuunnitelmat on voitava panna täytäntöön ajoissa. Slovakia on tässä yhteydessä jo aloittanut kansalliset valmistelunsa kumppanuuden, yhteistyön ja rakentavan sitoutumisen hengessä.

Koska kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa koskeva asetus, johon kootaan yhteen useita perussopimukseen pohjautuvia toimintapolitiikkoja ja välineitä, on niin tärkeä, Slovakia kannattaa edelleen selkeyden ja yhtenäisyyden parantamista sekä suurempaa johdonmukaisuutta alakohtaisen lainsäädännön ja tuloskehyksen kanssa. Oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden ja selkeiden täytäntöönpanosääntöjen varmistaminen on meille edelleen keskeisen tärkeää.

Ehdotus merkitsee perustavanlaatuista muutosta täytäntöönpanomalliin, ja sen avulla on mahdollista edistää koheesiopolitiikan nykyaikaistamista. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on olennaisen tärkeää, että muutos johtaa myös todellisiin yksinkertaistuksiin tuensaajien näkökulmasta. Tuloskehyksen osalta Slovakia kannattaa tulossuuntautunutta mallia edellyttäen, että jäsenvaltiot saavat enemmän joustavuutta ja hallinnollinen rasite vähenee. Lisäksi toteutuspuitteissa olisi oltava mahdollista käyttää tarkoituksenmukaisimpia täytäntöönpanomenetelmiä, myös todellisiin kustannuksiin perustuvaa mallia asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa. Lisäksi vaadimme poistamaan kumppanuussuunnitelmasta vastaavien viranomaisten tarkastusvelvoitteisiin liittyvät epä johdonmukaisuudet, jotka yhdessä ”vakavan noudattamatta jättämisen” väljän määritelmän kanssa johtavat valvonnan ja tarkastusten laajuutta koskevaan epävarmuuteen ja kyseenalaistavat koko valvontakehyksen selkeyden.

Slovakia noudattaa tinkimättömästi oikeusvaltion ja perusoikeuskirjan periaatteita ja on sitoutunut niiden johdonmukaiseen ja objektiiviseen soveltamiseen. Slovakia katsoo, että oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden, objektiivisuuden ja oikeasuhteisuuden vahvistamiseksi on vielä tehtävä työtä uskottavien lähteiden ja arviointimenetelmien vahvistamiseksi sekä rikkomuksen ja moitteettoman varainhoidon tai unionin taloudellisten etujen välisen suoran yhteyden määrittämiseksi. Tähän olisi kuuluttava vahva ennaltaehkäisevä ulottuvuus, jossa keskitytään painokkaammin vuoropuheluun puutteiden korjaamiseksi, sekä suhteellisuusperiaatteen tinkimätön soveltaminen.

Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden varmistamiseen siirryttäessä yhteisen maatalouspolitiikan ohjelmakaudelta toiselle. Slovakia on sitä mieltä, että tätä ja muita tärkeitä YMP:n osatekijöitä, kuten ehdotusta tukien asteittaisesta alenemisesta ja tukikatosta, olisi vielä käsiteltävä tarkemmin. Olisi määritettävä tätä varten sopiva lähestymistapa, jossa otetaan huomioon tilojen erilaiset rakenteet eri puolilla EU:ta ja turvataan tuen jatkuvuus erityisesti suorien tukien osalta, jotka ovat edelleen olennaisen tärkeitä eurooppalaisten ja slovakialaisten viljelijöiden toiminnan kannattavuuden, häiriönsietokyvyn ja kilpailukyvyn säilyttämiseksi.

Tältä osin Slovakia korostaa, että on tärkeää säilyttää tarvittava lainsäädännöllinen tila sen varmistamiseksi, että yleisen kehyksen lopullinen rakenne pysyy toimivana ja sisäisesti yhtenäisenä ja jotta sen tavoitteet voidaan saavuttaa käytännössä.”

ESPANJAN LAUSUMA

”Espanjan lausuma

osittaisesta yleisnäkemyksestä, joka koskee asetusta Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028–2034 (kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa koskeva asetusta)

Yleisten asioiden neuvosto 16. kesäkuuta 2026

Espanja suhtautuu myönteisesti puheenjohtajavaltio Kyproksen viime kuukausien aikana tekemään kansallisia ja alueellisia kumppanuussuunnitelmia koskevaa asetusehdotusta käsittelevään työhön ja toteaa, että edistystä on saavutettu monissa näkökohdissa. Kiitämme myös komissiota tietojen antamisesta ja teknisten kokousten järjestämisestä yksittäisten tekstikohtien selventämiseksi.

Vahvistamme, että olemme sitoutuneet jatkamaan työtä aktiivisesti Kyproksen ja Irlannin puheenjohtajakausilla pitäen selkeänä tavoitteena sitä, että ehdotukseen liittyvät haasteet saadaan ratkaistua ennen vuoden loppua.

Emme kuitenkaan voi tukea ehdotettua kansallisia ja alueellisia suunnitelmia koskevaa asetustekstiä.

Espanja on vakaasti ja kiistattomasti sitoutunut EU-hankkeeseen ja sen toimintapolitiikkojen ja prioriteettien asianmukaiseen täytäntöönpanoon. Katsomme kuitenkin, että ehdotus kansallisiin ja alueellisiin suunnitelmiin pohjautuvasta yhdestä rahastosta sisältää rakenteellisia, poliittisia, teknisiä ja hallintoon liittyviä haasteita sen tehokkaan täytäntöönpanon kannalta.

Tässä vaiheessa on vielä ratkaisematta kysymyksiä, jotka liittyvät ehdotuksen täytäntöönpanoon ja käytännön näkökohtiin.

Muutosten tekeminen hallinnointiin koheesiopolitiikan ja YMP:n aloilla – jotka ovat perussopimuksilla turvattuja perusperiaatteita – edellyttää alueellisen tasapainon kunnioittamista unionin peruslähtökohtana. Kansallisia ja alueellisia suunnitelmia koskeva ehdotus vaarantaa nämä periaatteet, eikä siinä aseteta etusijalle tai taata alueiden roolia tai niiden tasapainoisen kehityksen jatkumista.

Kansallisia ja alueellisia suunnitelmia koskevassa ehdotuksessa hämärtyvät unionin eri toimintapolitiikkojen ominaisuudet ja tarkoitukset, kun täysin eriluonteiset investointiprioriteetit kootaan yhden ohjelmasuunnittelu- ja hallinnointimallin alle ja niihin sovelletaan samoja suunnittelu- ja täytäntöönpanosääntöjä.

Lisäksi esitettyyn malliin liittyy vakavia epäilyjä siitä, onko se käytännössä toteuttamiskelpoinen, sillä siinä sivuutetaan jäsenvaltioiden institutionaaliset, perustuslailliset ja hallinnolliset realiteetit. Eurooppa rakentuu erilaisista hallintomalleista ja budjettimenettelyistä, joiden pohjana on kuitenkin aina todelliset, todennettavissa olevat ja valvotut menot.

Komission ehdotus ei ole yksinkertaistus, vaan se pikemminkin lisää uuden hallinnollisen rasiskeen, joka johtuu rinnakkaisesta välitavoitteiden ja tavoitteiden järjestelmästä, jonka tehokkuutta ei ole todistettu. Se aiheuttaa oikeudellista ja taloudellista epävarmuutta, hankaloittaa ohjelmasuunnittelua ja saattaa epäedullisempaan asemaan ne alueet, joilla on niukemmat resurssit, eli horjuttaa koheesiopolitiikan ydintä.

Ehdotuksessa ei ole selkeästi määritelty alueiden roolia ja niiden poliittisen, hallinnollisen ja rahoituksellisen itsenäisyyden tasoa mallissa, joka poikkeaa aiemmilla kausilla käytössä olleesta perinteisestä jakomallista. Kysymys on sitäkin hankalampi maissa, joissa alueilla on perustuslaillinen tehtävä käyttää julkisen politiikan suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja hallinnointiin liittyviä perustavanlaatuisia toimivaltuuksia itsenäisesti.

Emme voi tukea ehdotusta, joka heikentää alueiden toimivaltuuksia. Mallin todelliset vaikutukset herättävät yksimielisesti huolta sekä keskushallinnossa että itsenäisissä autonomisissa alueissa.

Edellä mainituista syistä on olemassa vaara, että malli aiheuttaa monimutkaisuutta, epävarmuutta ja suurempia täytäntöönpanohaasteita jäsenvaltioille.

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) osalta meitä huolestuttavat sekä ehdotetut rahoituksen tasot että suunniteltu hallintomalli.

Erityisesti huolestuttaa mahdollisuus sisällyttää uusia interventioita, kuten investointeja maatalouselintarvikkeiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen ja investointeja metsätalouteen tai kastelujärjestelmiin, jotka täytyy rahoittaa varatuista tai korvamerkityistä varoista YMP:n budjetissa, joka on selvästi nykyistä pienempi.

Ilmaisemme myös vakavia varaumia ehdotetuista siirtymätoimista, joilla turvataan jatkuvuus maksujen osalta ja EU-välineen kanssa ja joissa viljelijät jäisivät sekä rahaston että luonnonkatastrofeista aiheutuvia kriisejä koskevan varauksen ulkopuolelle. Tämä on erittäin suuri huolenaihe maatalousalalle.

Katsomme, että kaikista asetukseen sisällytetyistä YMP:hen liittyvistä teknisistä asioista olisi joka tapauksessa keskusteltava rinnan muun YMP-lainsäädännön kanssa.

Jatkamme aktiivista ja rakentavaa työtä sellaisen ehdotuksen laatimiseksi, joka on tavoitteiltaan kunnianhimoinen mutta myös käytännössä soveltamiskelpoinen ja jossa selkeänä tavoitteena on saada aikaan malli, joka turvaa alueiden roolin ja on toimiva kaikille jäsenvaltioille.”

RUOTSIN LAUSUMA

”Ruotsi on tyytyväinen siihen, että asetuksen tässä osassa yhteyttä eurooppalaiseen ohjausjaksoon ja annettuihin maakohtaisiin suosituksiin on tiivistetty. Ruotsi voi hyväksyä osittaisen yleisnäkemyksen, mutta vastustamme edelleen liitteessä VI olevan b kohdan sanamuotoa. Ruotsi ymmärtää ilmaisun ’muun muassa’ (englanniksi ’including’) siten, että varoja voidaan osoittaa aineellisen puutteen torjumiseen vähävaraisimmille annettavien elintarvikkeiden ja/tai perushyödykkeiden muodossa, mutta että aineelliseen puutteeseen voidaan yhtä lailla puuttua myös liitännäistoimenpiteillä.”

LATVIAN, LIETTUAN JA VIRON YHTEINEN LAUSUMA

”Latvia, Liettua ja Viro panevat merkille edistymisen monivuotista rahoituskehystä koskevasta paketista käytävissä neuvotteluissa. Olemme edelleen täysin sitoutuneita tukemaan puheenjohtajavaltioiden Kyproksen ja Irlannin työtä, jotta sopimukseen päästäisiin kuluvana vuonna.

Merkittäviä huolenaiheita on kuitenkin edelleen sen osalta, kuinka tarkkaan ehdotettu kehys ottaa huomioon Euroopan unionin itäisten raja-alueiden, erityisesti Venäjän ja Valko-Venäjän vastaisten raja-alueiden, haasteet.

Komissio hyväksyi 18. helmikuuta 2026 tiedonantonsa ”Vahvat alueet turvallisen Euroopan suojana”. Siinä todetaan, että Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan vastaisella rajalla sijaitsevilla NUTS 2 -alueilla on erityisiä turvallisuuteen, talouteen ja väestörakenteeseen liittyviä haasteita, jotka johtuvat Venäjän Ukrainaa vastaan käymästä hyökkäyssodasta, hybridiuhkista ja perusteellisesti muuttuneesta geopoliittisesta ympäristöstä. Tiedonannon mukaan ”alueet, joihin turvallisuusympäristön heikkeneminen eniten vaikuttaa ja joihin kohdistuu suurin perinteisten sotilaallisten toimien riski, sijaitsevat Venäjän ja Valko-Venäjän vastaisilla ulkorajoilla”. Näihin haasteisiin vastaaminen tapahtuu kilpailukykyyn, innovointiin, yhteiskunnalliseen hyvinvointiin ja kestäväan sosioekonomiseen kehitykseen tehtävien pitkän aikavälin investointien kustannuksella. Tiedonannossa korostetaan perustellusti, että mainittujen alueiden häiriönsietokyvyn ja vaurauden lisääminen on strateginen investointi Euroopan turvallisuuteen ja vakauteen.

Useisiin lainsäädäntöehdotuksiin on sisällytetty viittauksia tiedonantoon ja itäisten raja-alueiden kohtaamiin haasteisiin, mutta kyseiset säännökset eivät vielä heijasta riittävän hyvin näiden haasteiden laajuutta, jatkuvuutta ja ainutlaatuisuutta.

Itäisten raja-alueiden tarpeet ja olosuhteet ovat ainutlaatuisia, ja Viron, Latvian ja Liettuan itäisten raja-alueiden haasteet ovat suuremmat kuin mihin voidaan kohtuudella vastata pelkästään kansallisilla talousarvioilla. Näiden alueiden on selviydyttävä kasvavista turvallisuus-, resilienssi- ja varautumiskustannuksista ja väestöön kohdistuvista vaikutuksista ja turvattava samalla taloudellinen elinvoimaisuutensa, sosiaalinen yhteenkuuluvuutensa ja pitkän aikavälin kehitysnäkymänsä. Ilman tehokkaampia toimia nämä paineet uhkaavat syventää alueellisia eroja ja heikentää unionin ulkorajoilla sijaitsevien alueiden vetovoimaa ja kilpailukykyä. Tässä yhteydessä on erittäin tärkeää lieventää näitä haasteita asianmukaisesti.

Sen vuoksi olemme edelleen sitä mieltä, että Venäjään ja Valko-Venäjään rajoittuvat alueet tarvitsevat parempaa näkyvyyttä koko tulevassa lainsäädäntökehyksessä sekä EU-tason lisätukea ja riittävää talousarviotukea monivuotisen rahoituskehysten puitteissa. Vaarana on, että kehys, jossa tunnustetaan nämä haasteet mutta ei tarjota oikeasuhtaisia vastauksia, ei täytä unionin strategisia tavoitteita.

Baltian maat kuuluvat edelleen jäsenvaltioihin, joille on ehdotettu alhaisimpia korvamerkittyjä hehtaarikohtaisia määriä. Kun otetaan huomioon mainitut haasteet ja lisäinvestoinnit, jotka ovat tarpeen EU:n itäisten raja-alueiden turvallisuuden ja resilienssin vahvistamiseksi, on tärkeää jatkaa suorien tukien ulkoista lähentymistä alueidemme elintarviketurvan ja resilienssin varmistamiseksi. Tätä kysymystä olisi käsiteltävä vastaavasti.

Näistä syistä Viro, Latvia ja Liettua katsovat, että tarvitaan lisätoimia sen varmistamiseksi, että seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä Venäjän ja Valko-Venäjän raja-alueiden realiteetit otetaan huomioon tasapainoisemmin ja uskottavammin.”

UNKARIN, BULGARIAN, TŠEKin TASAVALLAN JA ROMANIAN YHTEINEN LAUSUMA

”Unkari, Bulgaria, Tšekin tasavalta ja Romania panevat merkille puheenjohtajavaltio Kyproksen tekemän työn kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa koskevan asetuksen parissa.

Unkari, Bulgaria, Tšekin tasavalta ja Romania katsovat, että vaikka kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa koskevasta asetuksesta on muodostettu osittainen yleisnäkemyks, periaate, jonka mukaan mistään ei ole sovittu ennen kuin kaikesta on sovittu, pätee edelleen. Erityisesti siksi, että kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa koskevalla asetuksella on ilmeisiä ja vahvoja yhteyksiä muun muassa vuoden 2027 jälkeistä YMP:tä koskeviin asetuksiin, joita koskevien yleisnäkemyksien muodostaminen vaatii enemmän aikaa ja jotka vahvistetaan vasta myöhemmin.

Sen vuoksi Unkari, Bulgaria, Tšekin tasavalta ja Romania korostavat, että YMP-asetuksia koskevien yleisnäkemyksien hyväksyminen tulevaisuudessa saattaa edellyttää muutoksia kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa koskevan asetuksen artikloihin, jotka liittyvät YMP:hen. Ne varaavat itselleen oikeuden käynnistää tämän työn.”

Monivuotinen rahoituskehys (MRK) 2028–2034

B-kohta 4 b):

- b) Asetus Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta, mukaan lukien puolustusalan tutkimuksen ja innovoinnin erityisohjelma
Osittainen yleisnäkemyks

ITÄVALLAN LAUSUMA

”Itävalta toteaa, että jokainen valtio on vapaa valitsemaan oman energiapalettinsa, koska asia kuuluu kansalliseen toimivaltaan. Itävalta katsoo kuitenkin, että ydinenergia ei ole kestävä, taloudellisesti kannattava tai turvallinen teknologia Euroopan tulevaisuutta ajatellen. Itävalta katsoo, että unionin talousarviovaroja ei tulisi käyttää ydinenergiaan tehtäviin investointeihin, mukaan lukien uusien ydinvoimaloiden rakentaminen, olemassa olevien voimaloiden käyttöä pidentämiseen tai ydinlaitosten käytöstä poistamiseen.

Itävalta on edelleen valmis jatkamaan neuvotteluja ja kannattaa Euroopan kilpailukykyrahastosta muodostettua osittaista yleisnäkemyksä sillä edellytyksellä, että rahasto ei edistä eikä siitä rahoiteta ydinvoimaloiden rakentamista tai käytöstä poistamista.”

SLOVAKIAN LAUSUMA

”Slovakia tukee täysin Euroopan kilpailukykyrahaston tavoitetta hyödyntää eurooppalaista tutkimusta ja innovointia Euroopan teollisuuden kilpailukykyyn vahvistamiseksi. Euroopan kilpailukykyrahasto on tässä suhteessa keskeinen väline seuraavalla ohjelmakaudella. Slovakia tunnustaa myös neuvottelujen aikana saavutetun edistymisen ja tukee jatkuvia pyrkimyksiä kehittää yksinkertaisempia, realistisempia ja toimivampia sääntöjä, joilla voidaan saada aikaan myönteisiä muutoksia kaikkialla unionissa ja varmistaa, että rahasto edistää kilpailukykyä aidosti eurooppalaisella ja osallistavalla tavalla.

Slovakia on samaa mieltä siitä, että huippuosaamisen on oltava rahaston peruserä. Huippuosaamista olisi kuitenkin täydennettävä kriteereillä ja suojatoimilla, joilla varmistetaan laaja osallistuminen, edistetään huippuosaamisen levittämistä kaikkialla unionissa ja tuetaan monipuolisten ja häiriönsietokykyisten eurooppalaisten arvoketjujen kehittämistä. Slovakia on edelleen huolissaan siitä, että nykyisessä tekstissä ei käsitellä riittävästi kaikkien jäsenvaltioiden yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta osallistavasti eikä se tarjoa riittäviä puitteita Euroopan koko innovointipotentiaalin, asiantuntemuksen ja tuotantovalmiuksien hyödyntämiseksi. Ilman tätä koskevia selkeämpiä säännöksiä on vaarana, että rahasto hyödyttää ensisijaisesti jo vakiintuneita ekosysteemejä ja kasvattaa entisestään eri jäsenvaltioiden välistä kilpailukykykuilua. Huippuosaamisen, kilpailukykyyn ja laajan osallistumisen välistä tasapainoa olisi sen vuoksi edelleen vahvistettava.

Slovakia ymmärtää, että ehdotuksesta käytäviä neuvotteluja on edistettävä, jotta se voidaan hyväksyä oikea-aikaisesti yhdessä Euroopan parlamentin kanssa. Slovakia on valmis osallistumaan edelleen rakentavalla tavalla lainsäädäntöprosessin seuraaviin vaiheisiin tasapainoisemman, osallistavamman ja tehokkaamman Euroopan kilpailukykyrahaston aikaansaamiseksi.”

LATVIAN, LIETTUAN, PUOLAN JA VIRON YHTEINEN LAUSUMA

”Tuemme Euroopan kilpailukykyrahaston tavoitteita, joilla pyritään vahvistamaan häiriönsietokykyä, turvallisuutta ja kilpailukykyä kaikkialla unionissa. Samalla katsomme, että rahasto olisi valmistettava asianmukaisesti vastaamaan unionin muuttuviin turvallisuus- ja taloudellisiin realiteetteihin.

Geopoliittinen tilanne, erityisesti Venäjän täysimittainen hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja jatkuvat hybridihyökkäykset kaikkialla unionissa, ovat osoittaneet, että energia- ja viestintäverkot ovat olennainen osa Euroopan kilpailukyky- ja turvallisuusinfrastruktuuria. Viimeaikaiset tapahtumat erityisesti unionin itärajalla sijaitsevista jäsenvaltioista ovat myös paljastaneet haavoittuvuuksia kriittisessä infrastruktuurissa ja toimitusketjuissa, mikä korostaa tarvetta vahvistaa EU:n tukea varautumiselle, palautumisvalmiuksille ja strategisille reserveille. Yleisesti ottaen turvallisuusympäristön heikkeneminen vaikuttaa myös talouden häiriönsietokykyyn ja kilpailukykyyn lisäämällä investointiriskejä, nostamalla rahoituskustannuksia ja heikentämällä kasvunäkymiä alueilla, jotka ovat kaikkein alttiimpia turvallisuusuhkille ja sotilaallisille uhkille, kuten komission tiedonannossa EU:n itäisistä alueista Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan vastaisella rajalla (COM(2026) 82) korostetaan ja Eurooppa-neuvoston 19. maaliskuuta 2026 antamissa päätelmissä asianmukaisesti todetaan.

Tätä taustaa vasten pidämme tärkeänä, että kilpailukykyrahastoa koskevassa kehyksessä olisi

1. säädettävä selkeämmästä ja toiminnallisemmasta kriittisen infrastruktuurin tunnistamisesta
2. asetuksen artiklaosassa otettava asianmukaisesti huomioon epäoptimaaliset investointitilanteet, jotka johtuvat jatkuvista geopolittisista riskeistä, erityisesti EU:n itäisillä raja-alueilla, joilla riskipreemiot ovat rakenteellisesti korkeammat ja investointiolosuhteet heikommat
3. otettava asianmukaisesti huomioon alueet, joihin kohdistuu pitkän aikavälin geopolittisia paineita, mukaan lukien EU:n itäiset raja-alueet sekä muut rakenteellisesti epäedullisessa asemassa olevat alueet.

Edellä esitetyn perusteella voimme kannattaa kilpailukykyrahastoa koskevaa osittaista yleisnäkemyä tässä vaiheessa edellyttäen selvästi, että edellä mainitut keskeiset osatekijät otetaan asianmukaisesti huomioon lopullisessa kompromissitekstissä.”

BULGARIAN, KROATIAN, TŠEKKIN TASAVALLAN, UNKARIN JA SLOVENIAN YHTEINEN LAUSUMA

”Bulgaria, Kroatia, Tšekki, Unkari ja Slovenia tunnustavat, että on tärkeää vahvistaa Euroopan teollisuuden, tutkimuksen ja innovoinnin kilpailukykyä, ja suhtautuvat myönteisesti Euroopan kilpailukykyrahaston perustamista koskevan ehdotuksen tavoitteisiin.

Samaan aikaan Bulgaria, Kroatia, Tšekki, Unkari ja Slovenia katsovat, että nykyinen asetusehdotus ei vielä tarjoa riittävää ennustettavuutta niiden mekanismien suhteen, joilla varmistettaisiin, että visio toisiaan täydentävien valmiuksien, infrastruktuurien, asiantuntemuksen ja innovaatioekosysteemien käyttöönotosta ja yhdistämisestä kaikissa jäsenvaltioissa toteutuisi tehokkaasti, jolloin unioni voisi hyödyntää koko kollektiivista potentiaaliaan.

Bulgaria, Kroatia, Tšekki, Unkari ja Slovenia toteavat kuitenkin, että kilpailukykyrahastosta käytäviä neuvotteluja on edistettävä, jotta se voidaan hyväksyä oikea-aikaisesti yhdessä Euroopan parlamentin kanssa, ja kannattavat sen vuoksi osittaista yleisnäkemyä tärkeänä askeleena tässä prosessissa. Tämän myönteisen kannan edellytyksenä on, että rahaston täytäntöönpanosääntöjä koskevaa työtä jatketaan neuvottelujen seuraavissa vaiheissa.”

B-kohta 4 c):

- c) Asetus Globaali Eurooppa -välineen perustamisesta
Osittainen yleisnäkemys

BULGARIAN LAUSUMA

”Bulgarian tasavalta pitää erittäin tärkeänä ihmisoikeuksien edistämistä ja suojelua. Maa noudattaa ja aikoo jatkossakin noudattaa ihmisoikeuksia koskevia sitoumuksiaan.

Bulgaria toistaa samalla kansallisen kantansa muutamii seikkoihin, jotka sisältyvät Globaali Eurooppa -välineen perustamista koskevaan asetusehdotukseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sen tukea osittaisen yleisnäkemyksen kompromissitehtille.

Bulgarian perustuslakituomioistuini hyväksyi vuonna 2018 päätöksen, jonka mukaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevalla Euroopan neuvoston yleissopimuksella (Istanbulin yleissopimus) edistetään sukupuolen käsitteeseen liittyviä oikeudellisia käsitteitä, jotka ovat ristiriidassa Bulgarian perustuslain pääperiaatteiden kanssa. Perustuslakituomioistuimen tuomion nro 13/2018 mukaan viittauksia naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevaan Euroopan neuvoston yleissopimukseen (Istanbulin yleissopimus) ei sovelleta Bulgarian tasavaltaan. Samoista syistä Bulgaria vahvistaa kantansa sukupuolten tasa-arvon ja naisten vaikutusvallan lisäämistä ulkoisissa toimissa koskevaan EU:n globaaliin toimintasuunnitelmaan (GAP III) eikä katso sen soveltamisen sitovan sitä.

Edellä esitetyn perusteella Bulgarian tasavalta hyväksyy sen, että termi ”sukupuoli” (”пол”, engl. ”gender”) viittaa kahteen biologisesti määriteltyn sukupuoleen ”mies” ja ”nainen” (engl. ”sex”).

ESPANJAN LAUSUMA

”Espanja antaa Globaali Eurooppa -välineen perustamista koskevan asetusehdotuksen johdanto-osan 58 kappaleen osalta seuraavan lausuman ja pyytää neuvoston pääsihteeristöä merkitsemään sen 16. kesäkuuta 2026 järjestetyn yleisten asioiden neuvoston istunnon pöytäkirjaan.

Espanja uskoo vakaasti, että muuttoliikkeeseen sovellettava ihmisoikeuspohjainen lähestymistapa edistää sosiaalista integraatiota ja yhteenkuuluvuutta, joka puolestaan vahvistaa eurooppalaisia arvoja ja hyödyttää siten koko yhteiskuntaa.

Espanja on edelleen sitoutunut torjumaan muuttajien salakuljetusta ja ihmiskauppaa harjoittavia rikollisjärjestöjä. Espanja kannustaa edelleen käymään lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa vuoropuhelua, jota se pitää parhaana ja tehokkaimpana strategiana.

Kun asetuksesta neuvoteltiin, vastustimme johdonmukaisesti ilmaisun ”innovatiiviset ratkaisut” sisällyttämistä siihen. Valitettavasti kyseinen ilmaisu esiintyy edelleen tekstin johdanto-osassa, minkä vuoksi meidän on mahdotonta hyväksyä sitä.

Haluamme esittää seuraavat perustelut:

Tätä sanamuotoa ei ole koskaan virallisesti käytetty Eurooppa-neuvoston päätelmissä tai yhteisön lainsäädännössä. Erityisesti on huomattava, että ilmaisua ”innovatiiviset ratkaisut” ei ole käytetty palauttamista koskevassa asetuksessa, turvallisia kolmansia maita koskevissa asetuksissa eikä turvallisten alkuperämaiden luetteloa koskevassa asetuksessa. Pidämme erittäin ongelmallisena, että varainhoitoasetuksen kaltaisessa horisontaalisessa lainsäädännössä viitataan tällaisiin ”innovatiivisiin ratkaisuihin”, vaikka alakohtaisissa säädöksissä vastaavaa viittausta ei ole aikaisemmin käytetty.

Juuri tästä syystä neuvoston oikeudellinen yksikkö on useaan otteeseen kiinnittänyt huomiota ilmauksen oikeudelliseen epämääräisyyteen. Oikeudellisen perustelun lisäksi voidaan esittää rahoitukseen ja oikeusvarmuuteen liittyviä perusteluja: mahdollisuus rahoittaa jotain, joka on oikeudellisesti epämääräistä, voi johtaa mielivaltaisuuteen.

Johdanto-osan 58 kohdassa todetaan, että ”kaikki välineen mukaiset muuttoliikkeeseen liittyvät toimet olisi pantava täytäntöön noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta, myös ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta, kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja kansainvälistä pakolaisoikeutta, sekä unionin ja jäsenvaltioiden toimivaltaa”. Tämä sanamuoto toistuu artiklaosassa, erityisesti 12 artiklan 2 kohdassa: ”nämä toimet pannaan täytäntöön noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta, myös kansainvälistä humanitaarista oikeutta, ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja kansainvälistä pakolaisoikeutta, sekä unionin ja jäsenvaltioiden toimivaltaa”. Tämän säännöksen perusteella katsomme, että palautuskeskukset eivät kuulu johdanto-osan kappaleessa tarkoitettuihin ”innovatiivisiin ratkaisuihin” eikä tällaisia keskuksia voida rahoittaa Globaali Eurooppa -välineestä.

Euroopan unionin tuomioistuin ei ole vielä antanut ratkaisua ulkoisten säilöönottokeskusten mahdolliseen sijaintiin liittyvään kysymykseen. Julkisasiamies Laila Medina kuitenkin katsoo 4. kesäkuuta 2026 päivätyssä ratkaisuehdotuksessa, että keskusten sijainnista päättäminen kuuluu valtioiden toimivaltaan, eikä sitä ole yhdenmukaistettu. Hän toteaa, että säilöönoton perusteet ja ennen kaikkea takuut on täysin yhdenmukaistettu EU:n lainsäädännössä ja jokaisen jäsenvaltion on pystyttävä varmistamaan niiden toteutuminen (C-706/25 ja C-707/25).

Turvapaikanhakijoiden oikeuksien takaaminen EU:n alueen ulkopuolella – että heillä on tarvittava oikeusapu ja todellinen mahdollisuus hyödyntää voimavaroja, mukaan lukien oikeussuojaa – aiheuttaa suhteettomia kustannuksia, jotka eivät ole toteuttamiskelpoisia kestävyiden ja talousarviota koskevan huolellisuusvelvoitteen kannalta. Lisäksi nämä kustannukset eivät edes loppujen lopuksi takaa näiden oikeuksien toteutumista, koska valtiot ulkoistavat velvoitteensa helpottaen maastapoistamisia, jolloin oikeuksien ja kaikkien takuiden toteutumisen varmistaminen vaikeutuu.

Oikeudellisten ja talousarvioon liittyvien seikkojen lisäksi on otettava huomioon poliittiset ja ulkosuhteisiin liittyvät näkökohdat. Kuten viime aikoina on käynyt ilmi, tällaiset keskukset synnyttävät erittäin suurta vastustusta isäntämaissa. Äärimmäisiä näkökantoja edustavat hallitukset voivat hyödyntää vastustusta poliittisesti ja etääntyä Euroopan unionista. Tämä heikentää unionin asemaa maailmassa ja sen olennaisia suhteita kolmansiin maihin.

Ensimmäiset maahantulovaltiot, kuten Espanja, ovat rakentaneet tasa-arvoisuuteen ja yhteistyöhön perustuvia pitkäaikaisia ja luottamuksellisia diplomaattisia suhteita kolmansiin maihin, ja tämä tuo myönteisiä tuloksia. Jos Euroopan unioni perustaa ja rahoittaa tällaisia keskuksia, tämä ei ole vakava ongelma ainoastaan imagomme kannalta, vaan se voi vaarantaa lainvalvontaan ja diplomaattiseen yhteistyöhön liittyvät rakenteet, joita olemme vuosikymmenten aikana luoneet.”

PORTUGALIN LAUSUMA

”Portugali antaa täyden tukensa vahvalle Globaali Eurooppa -välineelle, joka on keskeinen työkalu unionin arvojen, periaatteiden ja etujen edistämiseksi kaikkialla maailmassa.

Sen vuoksi katsomme, että unionin rajalliset resurssit olisi keskitettävä sellaisten toimien tukemiseen, jotka ovat tehokkaita, joista vallitsee yhteisymmärrys ja joilla on suurin mahdollinen vaikutus.

Nämä periaatteet huomioon ottaen Portugali suhtautuu edelleen varauksella Globaali Eurooppa -välinettä koskevassa ehdotuksessa esiintyvään viittaukseen ”innovatiivisiin ratkaisuihin”.

Tämä sanamuoto ei myöskään vastaa Eurooppa-neuvoston vakiintuneita sanamuotoja erityisesti muuttoliikkeen alalla ja sen täsmällinen tarkoitus ja vaikutukset eivät ole riittävän selkeitä.

Kompromissin hengessä ja ottaen huomioon Globaali Eurooppa -ohjelman merkityksen, paketin kokonaistasapainon ja neuvotteluissa saavutetun edistymisen Portugali kuitenkin tukee tekstin hyväksymistä ja pyytää, että sen kanta merkitään neuvoston pöytäkirjaan.”